

Arne Nilsson

Hotel Bristol

Marxistarkivets introduktion

Följande artikel handlar om en mycket omskriven detalj under första Moskvarättegången 1936, nämligen att ryssen Holtzman [Golzman] 1932 skulle ha träffat Trotskij's son Sedov i Berlin och att de då kommit överens om att åka till Köpenhamn. Där skulle de sedan ha sammanträffat i ett hotell Bristol och morgonen därpå åkt för att träffa Trotskij som just då befann sig i Köpenhamn för att hålla en offentlig föreläsning om Oktoberrevolutionen.*

Men när det gäller denna uppgift så fick åklagaren Vysjinskij en kalldusch. Det visade sig nämligen att hotell Bristol inte ens existerade i Köpenhamn 1932 (det stängdes redan 1917, efter en brand) och då kunde givetvis inte Sedov ha träffat Holtzman där. Det var ett dråpslag mot trovärdigheten av Moskvarättegångarna, och därför gjordes en rad fruktlösa, delvis självmotsägande, försök att få historien att gå ihop, bl a att mötet skulle ha ägt rum i ett annat hotell. Holtzman som framfört uppgiften tillfrågades dock aldrig om saken.

Hotel Bristol som det såg ut när det existerade

I den följande artikeln gör Arne Nilsson en djupdykning i denna historia. Han tittar närmare på hur frågan behandlades under rättegången, liksom vad den danska kommunistpressen och annan dansk press hade att säga om saken m m. Övriga vittnesmål och omständigheter granskas också. Sammantaget är detta en mycket grundlig analys av fallet Hotell Bristol, där ytterst få – förutom ett fåtal "hard core"-stalinister – numera är beredda att sätta någon tillit till den version som framfördes under Moskvarättegången. Det är ju inte så att trovärdigheten ökas efter att delar av de tidigare stängda sovjetiska arkiven öppnats och fler detaljer kommit fram om "den stora terrorn" 1936-38.

Fallet med Hotell Bristol var inte enda gången som Vysjinskij & Co trampade i klaveret. Ett annat exempel var när Pjatakov under andra Moskvarättegången (1937) påstod att han i december 1935 hade flugit till Oslo för att träffa Trotskij och det visade sig att inget utländskt flygplan hade landat på Oslos flygplats under den aktuella vintermånaden.**

Den som vill ha en mer heltäckande redogörelse och analys av Moskvarättegångarna rekommenderas Kenth-Åke Anderssons [Om Moskvarättegångarna](#). Se även *Lästips* allra sist.

Martin F

* Föreläsningen, som ibland brukar kallas för Köpenhamnstalet, finns på svenska: [Till försvar för oktober](#). Samma dag höll Trotskij ett tal i amerikansk radio: [Radiotal om ryska revolutionens 15 års-jubileum](#).

** Se t ex Yngvar Ustvedt, [Världsrevolutionen i Hønefoss](#), kapitlet "Norskt efterspel" (sid 127ff).

Inledning

De tre rättegångarna i Moskva 1936 - 1938 är bland de mest uppmärksammade rättegångarna under 1900-talet. De var kulmen på drygt 15 års fraktionskamp inom det sovjetiska kommunistpartiet. Resultatet av rättegångarna markerade Stalinfraktionens seger med 100-tusentals oskyldiga avrättade och miljontals oskyldiga sända till Gulag.

Det hade inte varit möjligt att avrätta och förvisa dessa människor enbart med motiveringen att de var motståndare till Stalin politik. Det krävdes mer. Anklagelserna innefattade därför allt från mordförsök, mord, terrorism, sabotage samarbete med främmande makt för att sälja ut Sovjetunionen till Tyskland och återupprätta kapitalismen. För en bredare belysning av bakgrund, genomförande och konsekvenser hänvisas till [andra verk](#). Här skall endast belysas en av de mest uppmärksammade aspekterna nämligen E. S. Holtzmans vittnesmål i den första rättegången 1936 där han vittnar om att träffat [Leo Trotskij](#)s son, [Leon Sedov](#), på Hotel Bristol i Köpenhamn i slutet av 1932. Därefter begav sig Sedov och Holtzman iväg för att träffa Trotskij, som under drygt en vecka befann sig i Köpenhamn. Efter att Holtzman hade avrättats visades det sig att detta hotell inte existerade 1932. Men först en kortfattad översikt över det sovjetiska rättssystemet.

Leo Trotskij. 1879 -1940. Tillsammans med Lenin en av de främsta ledarna för oktoberrevolutionen 1917

Leon Sedov. 1906 - 1938. Son till Leo Trotskij och Natalja Sedova.

Det sovjetiska rättssystemet

Det bärande argumentet för de som gör gällande att de som åtalades och fälldes vid de tre rättegångarna var att de erkände. Detta framfördes exempelvis av [Gustav Johansson](#), en ledande företrädare för det moskvavänliga Sveriges Kommunistiska Parti redan 1937:

”Det finns ingen som helst mystik bakom Moskvaprocesserna. Det finns en enda naturlig förklaring. De skyldiga har **erkänt inför klar bevisning.**” (GJ:36, min fetstil)

Helt korrekt, de åtalade hade erkänt. Problemet för Gustav Johansson är att det vid rättegångarna aldrig presenterades ”klar bevisning” för att stödja de åtalades bekännelser eller att stödja en åtalads påståenden om andra åtalade. Rättegångarna genomfördes i strid med gällande sovjetisk rättsprinciper, som bland annat föreskriver:

1. Ett erkännande är inte det viktigaste beviset på att en anklagad är skyldig. (NG:22)
2. Vittnesutsagor skall värderas med försiktighet. (NG:24)
3. Angiveri har lågt bevisvärde. (NG:25)
4. Materiella bevis skall dokumenteras på ett utförligt och noggrant sätt. (NG:26)
5. Det är svårt att avgöra då en åtalad ljugar eller talar sanning. (NG:30)
6. Vittnen vars utsagor ligger till grund för anklagelserna eller vittnen som motsäger andra vittnen eller vittnen som talar till den anklagades fördel skall kallas till rättegången. (NG:30)
7. Det är förbjudet att använda tvång mot de åtalade för att få fram bevis. (NG:272)

Som ett kuriosum kan nämnas att åklagaren i alla tre rättegångarna, [Vysjinskij](#), redigerade den lärobok i juridik som ovanstående hänvisningar har hämtas ifrån. (NG:22)

Inte heller har protokollen från de hemliga förhör som genomfördes med de åtalade före de offentliga rättegångarna offentliggjorts.

Samma dag, 1 december 1934, som [Kirov](#) mördades beslöt Högsta Sovjets Verkställande Utskott:

- Överklaganden mot påföljder och framställningar om nåd kommer inte att beaktas.
- Dödsstraff ska utföras omedelbart efter att domen har utfärdats. (FA)

Holtzmanns vittnesmål

Den 21 augusti 1936 under den första rättegången vittnar den åtalade Holtzman och säger då följande med anledning av att Sedov ville att han skulle följa med till Köpenhamn för att träffa Trotskij:

”Jag samtyckte, men jag förklarade för honom, att vi av konspirativa orsaker inte borde resa tillsammans. Jag kom överens med Sedov, att jag om två eller tre dagar skulle komma till Köpenhamn och ta in på hotell 'Bristol', där vi kunde träffas. Från stationen åkte jag direkt till hotellet och där träffade jag Sedov i foajén.

Omkring kl. 10 på morgonen åkte vi till Trotski” (P1936:55)

Här bör man uppmärksamma tre intressanta omständigheter:

1. Sedov och Holtzman har gjort upp om att inom ”två eller tre dagar” träffas på Hotel Bristol i Köpenhamn. Med andra ord en ganska vid tidsram. Då Holtzman kommer in i hotellet foajé möter han Sedov, som uppenbarligen redan befinner sig i hotellets foajé. Detta är ju möjligt. Men med tanke på den väl tilltagna tidsramen: hur troligt är det att Sedov befann sig i foajén då Holtzman anlände till hotellet. Sitter en rysk konspiratör, Sedov, i foajén på ett hotell och väntar på sin medkonspiratör. Inte särskilt troligt.
2. Holtzman ville inte resa tillsammans med Sedov till Köpenhamn. Men att träffas i foajén på ett hotell gick bra. Om detta skedde av en slump borde väl konspiratörerna låtsats som om de inte kände varandra.
3. På blanka förmiddagen åker de två ryska konspiratörerna, Holtzman och Sedov, iväg för att träffa Trotskij. Nu är Holtzman inte längre rädd att ses tillsammans med Sedov.

Här borde åklagaren, i enlighet med de regler han själv varit med om redigera, ha ställt kompletterande frågor till Holtzman för att säkerställa stödbevisning som skulle kunna verifiera att Sedov och Holtzman befann sig i Köpenhamn vid den aktuella tidpunkten, att de träffades och att Sedov förde Holtzman till Trotskij. Följande frågor borde ha ställts av åklagaren:

1. Vem föreslog att Hotel Bristol skulle vara mötesplats?
2. Hur skulle Holtzman och Sedov ta kontakt med varandra på Hotel Bristol?
3. När, dag och tid, avgick tåget från Berlin och när, dag och tid, ankom tåget till Köpenhamn?
4. Vilket pass använde Holtzman vid resan?

5. Hur skedde förflyttningen från Centralstation till Hotel Bristol?
6. Hur såg vägen från Centralstation till Hotel Bristol ut?
7. Hur såg exteriören till Hotel Bristol ut?
8. Hur såg interiören till Hotel Bristol ut?
9. Hur skedde förflyttningen från Hotel Bristol till Trotskij inkvartering?
10. På vilken adress träffade Holtzman Trotskij?
11. Hur såg Trotskijs inkvartering ut?
12. Vilka övriga personer såg Holtzman i samband med att han besökte Trotskij?
13. När, dag och tid, avgick tåget från Köpenhamn och när, dag och tid, ankom tåget till Berlin?
14. Finns det några personer eller andra omständigheter som kan verifiera Holtzmans utsagor?

Ingen av dessa frågor ställdes av åklagaren till Holtzman. Dessutom borde åklagaren sett till att det kontrollerades om det fanns ett Hotel Bristol i Köpenhamn 1932.

I samband med sitt möte med Trotskij säger Holtzman:

”Han [Trotskij] sade mig, att han förberedde ett brev till Smirnov, men då jag skulle resa samma dag kunde han inte få det färdigt. ... [D]ärför mottog jag det i muntlig form och meddelade dess exakta innehåll vid ankomsten till Moskva.” (P1936:55 - 56)

Det förefaller synnerligen märkligt att konspiratören Trotskij, som ju borde ha vetat om att Holtzman skulle komma på besök, **inte** hade detta brev färdigt då han träffade Holtzman.

Enligt sitt vittnesmål skulle Holtzman ”ta in på hotell 'Bristol'”. Detta implicerar övernattnig. Nu skall han resa samma dag. Här borde åklagaren kommit med följdfrågor:

1. Hur många övernattningar hade Holtzman ursprungligen planerat?
2. Registrerade sig Holtzman på Hotel Bristol och i så fall i vilket namn?
3. Var fanns Holtzmans bagage då han träffade Trotskij?

Dagen innan, den 20 augusti, hade en av andra åtalade, Olberg, vittnat med anledning av en planerad resa till Köpenhamn tillsammans med Sedov för att besöka Trotskij under dennes vistelse i Köpenhamn:

”Det var min avsikt att före avresan till Sovjetunionen resa med Sedov till Köpenhamn och besöka Trotski. Vår resa till Köpenhamn blev likväl inte utav. Sedovs fru, Susanna, reste till Köpenhamn och medförde vid återkomsten ett brev från Trotski, adresserat till Sedov.” (P1936:48)

Eftersom Holtzman och Olbergs vittnesmål inte fullt ut bekräftar varandra borde åklagaren ha försökt reda ut dessa motsättningar genom följdfrågor till de båda åtalade:

1. Hur kom det sig att Olberg skulle resa **tillsammans** med Sedov, medan Holtzman skulle resa **på egen hand** på grund av säkerhetsskäl?
2. Kände Holtzman respektive Olberg till den andres planer på en gemensam resa med Sedov för att träffa Trotskij i Köpenhamn?
3. Hur kommer det sig att Olberg uppger att enbart Sedovs fru, och inte även Sedov själv, reste till Köpenhamn?
4. Om nu Sedov ändå hade rest till Köpenhamn varför hade då Sedovs fru med sig ett brev från Trotskij till Sedov då hon reste från Köpenhamn till Berlin?
5. Dessutom hette inte Sedovs fru Susanna i förnamn. Hennes förnamn var Jeanne.

Ingen av dessa följdfrågor ställdes av åklagaren. Slutsatsen av Olbergs vittnesmål är att Sedov inte reste till Köpenhamn.

Ett par dagar efter sitt vittnesmål avrättas Holtzman och den 1 september 1936 kommer den danska tidningen *Social-Demokraten* [SD:1] med nyheten att Hotel Bristol stängdes 1917 för

att aldrig ha öppnas mer.

Att Hotel Bristol återuppstår i Moskva 1936 är en hänvisning just till Holtzman vittnesmål.

Moskvas förklaringar – Bristol existerar

Efter *Social-Demokraten*s avslöjande fick Moskva problem. [Friedrich Adler](#) konstaterar:

”Det är uppenbart att om ett enda erkännande visar sig var falskt faller hela den konstgjorda kedjan av förutsättningar”. (FA)

Det som är problematiskt för Moskva är att det endast finns erkännanden från de åtalade som grund för de fällande drömmarna. Därför blir det väsentligt att leda i bevis att Holtzman har helt rätt i sitt vittnesmål. Om det hade funnits sidobezvisning till stöd för Holtzmans vittnesmål skulle man ha kunnat hävd att Holtzman kom ihåg fel då han angav Bristol Hotel som mötesplats och hänvisat till denna sidobezvisning. Om nu Moskva skulle tillstå att Holtzman hade fel då det gäller Hotel Bristol blir följdfrågan: hur många övriga fel finns det i de övriga vittnesmålen som de åtalade lämnade under rättegången? Den frågan ville ju inte Moskva för allt smör i Småland att någon skulle ställa. Då rasar korthuset.

Först efter nästan sex månader lyckas Moskva prestera en kommentar. Den 29 januari 1937 finns den sovjetiska förklaring i en artikel av Martin Nielsen i den danska tidningen *Arbejderbladet* (ARB s. 7), som är organ för Danmarks Kommunistiska Parti.

Nu **förnekas** artikeln i *Social-Demokraten* och via en braskande rubrik och följde text får vi veta att Hotel Bristol existerar.

I rubriken talas det dock enbart om ett Bristol i allmänhet, inte om Hotel Bristol. Det gör det däremot i den inramade ingressen där vi kan läsa följande;

”Under processen förra året i Moskva mot Kamenev och Zinoviev uttalade ett vittne [Holtzman] att han efter en överenskommelse [med Sedov] hade träffat Trotskijs son Sedov på Hotel 'Bristol' i Köpenhamn. Detta uttalande togs av den trotskistiska och socialdemokratiska pressen runt om i världen som bevis för att alla avslöjanden som kom fram under rättegången var **lögner eftersom det hävdades att det inte fanns något hotell 'Bristol' i Köpenhamn. Det existerar emellertid**”. (ARB:7, min fetstil)

För den som enbart läser rubrik och ingress blir det bestående intrycket att Hotell Bristol existerade 1932. Påståendet att Hotel Bristol i Köpenhamn existerade 1932 är inte sant,

vilket även framgår av den fortsatta texten i *Arbejderbladet*:

”Ingen kan bestrida att det gamla Hotel Bristol, som låg vid Rådhusplatsen stängdes 1917 och har därefter inte öppnats...” (ARB:8)

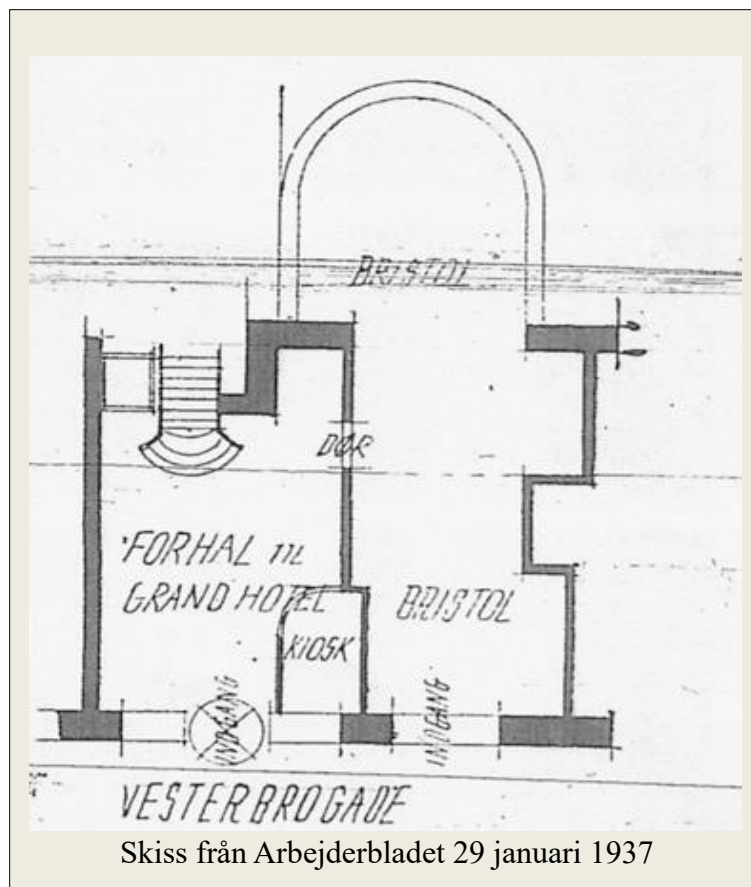
För att förringa budskapet gäller det att **smutskasta budbäraren**. Budbäraren i detta sammanhang är Friedrich Adler, som 1936 skrev broschyren *Häxprocessen i Moskva* (FA). Han jämförde rättegångarna i Moskva med inkquisitionens tribunaler under senmedeltiden och början av nya tiden. Kärnan i inkquisitionens bevisföring var bekännelser framtvingade under tortyr. Dylka jämförelser faller givetvis inte i god jord hos de som såg Moskvarättegångarna som det yttersta beviset för proletär rättvisa. Därför måste Friedrich Adler framställas som en ”galen mördare” (ARB:7). Den typen av människor kan man givetvis inte sätta tilltro till. Men även en ”galna mördare” kan ha rätt. Det gäller således att granska vad en ”galen mördare” säger. Att hänga skit på budbäraren är att klassiskt trick att skifta fokus från huvudfrågan till irrelevant känslomässiga bifrågor.

Två inrättningar

Ej verifierbara påståenden utgör en väsentlig ingrediens i försvaret av Moskvarättegångarna. På den plats där det ursprungliga Hotel Bristol, som revs 1917, fanns 1932 två inrättningar; Konditori Bristol och Grand Hotel. Lokaliseringen av dessa två beskrivs i *Arbejderbladet* på följande sätt:

”Nästa ingångsdörr [bredvid Grand Hotel], lite längre ned mot Colbjørnsensgade, Vesterbrogade 9 A, leder till ett café, som med iögonfallande neonljus över hela fasaden förmedlar att namnet är: **KONDITORI BRISTOL**” (ARB:8)

Att Grand Hotel och Konditori Bristol ligger mycket när varandra är en viktig del av berättelsen och på följande bild i *Arbejderbladet* (ARB s. 8) visas hur det såg ut 1932:

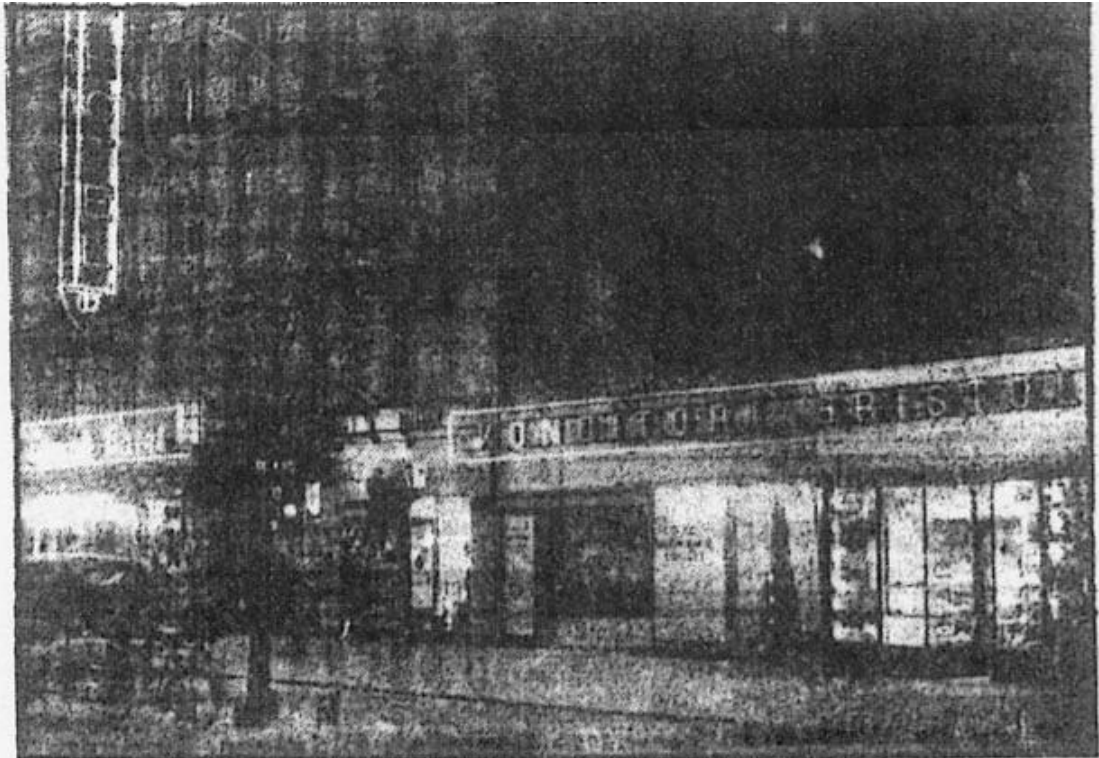

Dessutom är Grand Hotel och Konditori Bristol invändigt förbundna med en dörr. På

bilden ”DØR”. Det finns inga belägg för att denna skiss på ett korrekt sätt återger förhållandet mellan Grand Hotel och Konditori Bristol 1932.

Det är synnerligen märkligt att det enbart presenteras en skiss, som läsaren skall sätta sin tilltro till. Varför finns det inga officiella ritningar från Köpenhamns stad?

Dessutom visas ett fotografi från 1937 (ARB:7):

Saaledes ser „Bristol“ ud i Dag. Man bemærker til venstre paa Billedet Grand Hotel, der paa det Tidspunkt, der refereres til under Processen, gennem en Dør stod i Forbindelse med „Konditori Bristol“, af hvilken Grund Tidlænderne opfattede „Bristol“ som værende et Hotel.

Fotografi från Arbejderbladet 29 januari 1937

Bildtexten lyder:

”Så här ser 'Bristol' ut idag. Till vänster på bilden noterar man Grand Hotel som vid den tidpunkt det hänvisas till under rättegången hade en förbindelse med 'Konditori Bristol' genom en dörr **vilket fick utlänningar att tro att 'Bristol' var ett hotell.**” (min fetstil)

Man behöver inte vara särskilt kinkig för att undra vilken relevans ett fotografi från 1937 har för att visa hur något såg ut 1932. Man bör även uppmärksamma att fotot är oskarpt och är dessutom taget på kvällen. Skylten till vänster visar endast ”Hotel”, inte ”Grand Hotel”.

Fotografiet är klippt i överkant och därmed faller ”Grand” bort. Av det material som presenterats i *Arbejderbladet* framgår att Grand Hotel och Konditori Bristol är två separata inrättningar med egna ingångar. En inre dörr förbinder dessa två etablissemang. Detta ”fick utlänningar att tro att 'Bristol' var ett hotell.” Logiken tycks vara att om det finns en dörr mellan ett hotell och ett konditori tror utlänningar att konditoriet är ett hotell. Detta är enbart ett påstående rakt ut i tomma luften. Det finns inga belägg för att så skulle vara fallet. Inga namn på utlänningar som gjort detta misstag. Holtzman är avrättad sedan sex månader tillbaka så han kan inte höras. Var finns bevisen för detta? Ingenstans!! För att göra detta absurda påstående mer trovärdigt får vi veta:

”Café 'Bristol' kan i viss utsträckning liknas vid de gatucaféer som finns i Berlin och Wien och besöks företrädesvis av utlänningar, resande och tillfälliga gatuflykter.” (ARB:8)

Ännu ett påstående rakt ut i tomma luften. Inga bevis. Nu heter det Café 'Bristol och inte Konditori Bristol.

Vidare:

”Detta centralt belägna wienercafé, som **undersökningar** har visat, har under ett antal år varit mötesplats för såväl danska trotskister som mellan danska och utländska trotskister och också mellan utländska trotskister.

Med hänvisning till dessa fakta är det inte svårt att dra slutsatsen att åtminstone bland **utlänningarna** hade det varit så att kaféets internationellt kända **namn 'Bristol' har blivit synonymt med hotellets namn**, och jag tvivlar inte alls på det när den anklagade Holtzman vid förhöret sa: ”Jag kom överens med Sedov att jag skulle komma till Köpenhamn under loppet av ett par dagar och ta in på Hotel 'Bristol' där vi skulle träffas. Jag gick direkt från stationen till hotellet och där mötte Sedov”, så det var i foajén på Grand Hotel Köpenhamn som de träffades!” (ARB:8, min fetstil)

Nu har hastigt och lustigt Konditori Bristol blivit ett ”wienercafé”. Ingen förklaring till detta.

Det hänvisas till ”undersökningar” som verifierar att Bristol Konditori ”under ett antal år [har] varit mötesplats för såväl danska trotskister som för danska och utländska trotskister och även för utländska trotskister.” Inte skynten av bevis. Men om detta vore sant; skulle två inbitna trotskister bestämt träff på en välkänd trotskistisk mötesplats?

Varför skulle just utlänningar finna Grand Hotel ”synonymt” med Konditori Bristol? Som vanligt inga bevis Det är märkligt att två så olika verksamheter som hotell och café så lätt kan förväxlas av just utlänningarna och inte av inhemska medborgare. För detta märkliga påstående finns inga belägg. Om det nu vore så att Konditori Bristol var känt i trotskistiska kretsar så borde det ju inte blandas ihop med Grand Hotel.

Till slut får vi till livs författarens eget slutomdöme att han inte ”tvivlar” på att Holtzman och Sedov träffades ”i foajén på Grand Hotel Köpenhamn”. Förklaringen till detta framgår av den tidigare texten. Både Holtzman och Sedov är utlänningar och därför tror de att Grand Hotel är synonymt med Hotel Bristol. Eftersom de är trotskister känner de till Konditori Bristol, som de tror är ett hotell. Lite svårt att tro på, för att uttrycka det försiktigt.

Syftet med *Arbejderbladets* framställning är att leda i bevis att Holtzmans utsaga under rättegången gällande mötesplatsen, Hotel Bristol, för honom och Sedov i Köpenhamn är korrekt trots att de i själva verket möttes i foajén till Grand Hotel Köpenhamn. Denna slutsats baseras på två premisser:

- Bristol, Café Bristol eller Konditori Bristol, är för utlänningar synonymt med Grand Hotel Köpenhamn men med betydelsen Hotel Bristol
- Konditori Bristol är en välkänd mötesplats för trotskister

Arbejderbladet lyckas dock inte leda i bevis att dessa två premisser är sanna. Därför är den slutsats som baseras på dessa premisser falsk.

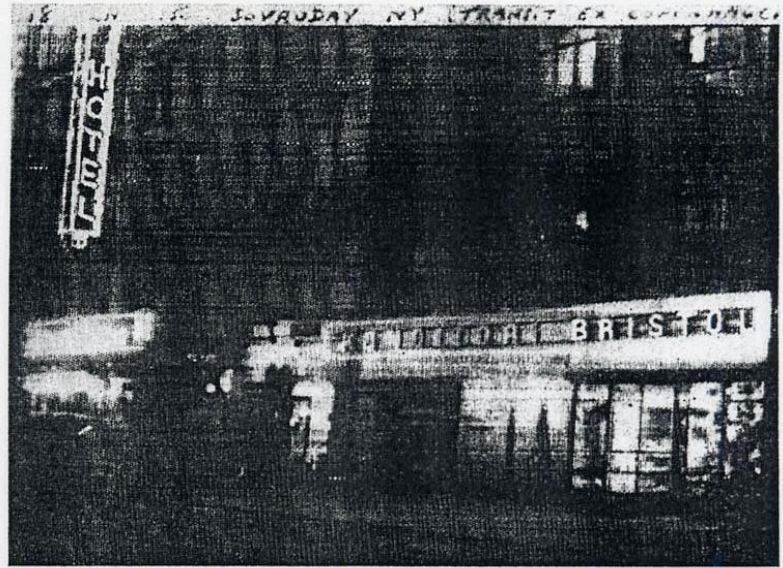
Oklar framställning

Tvetydigheter och motsägelser, medvetna eller omedvetna, gör det svårare att få ett grepp om texten. Samma fotografi som finns i *Arbejderbladet* finns i *Soviet Russia Today* från mars samma år, 1937. (FLT:133)

The "Hotel Bristol" in Copenhagen

A radio-photo of the meeting place of Holzman and Trotsky's son, Sedov, in 1932.

A great point has been made by the Trotskyists of the fact that a certain "Hotel Bristol" mentioned by Holzman in the Zinoviev - Kamenev trial as his meeting place with Sedov, does not exist. Actually, however, there was in 1932 and is today, just across from the Copenhagen Central Station, a "Cafe Bristol." The Bristol is right beside the Grand Hotel Copenhagen and at the time of the meeting between Sedov and Holzman had a common entrance with it.

This radio-photo was especially cabled for by Soviet Russia Today and received from Nordpress of Denmark through the Radio Corporation of America on February 22

MARCH 1937

7

Fotografi från Soviet Russia Today 1937

Bildtext:

”Hotel Bristol’ i Köpenhamn

Ett radiofotografi av den plats där Holtzmans och Trotskijs son Sedov möttes 1932.

Trotskisterna har gjort ett stort nummer av det faktum att ett visst ”Hotel Bristol”, som nämns av Holzman i Zinoviev–Kamenevrättegången som mötesplatsen med Sedov, inte finns. Men i själva verket det 1932 och även idag mitt emot Köpenhamns centralstation ett **”Cafe Bristol”**. Bristol ligger precis till höger om Grand Hotel Köpenhamn och hade vid tidpunkten för mötet mellan Sedov och Goltzman **en gemensam ingång med hotellet**.

Detta radiofotografi var särskild översänt av *Soviet Russia Today* erhöles från Nordpress i Danmark genom Radio Corporation of America den 22 februari.” (min fetstil)

Andan i denna text är att det finns ett Hotel Bristol i Köpenhamn, men i texten påstår man att namnet är Café Bristol, inte Konditori Bristol, som är dess rätta namn.

Enligt *Arbejderbladet* är Grand Hotel och Konditori Bristol invändigt förbundna med en dörr men saknar gemensam ingång medan det enligt *Soviet Russia Today* finns en gemensam ingång för Grand Hotel och Konditori Bristol och där nämns det inget om någon invändig förbindelse.

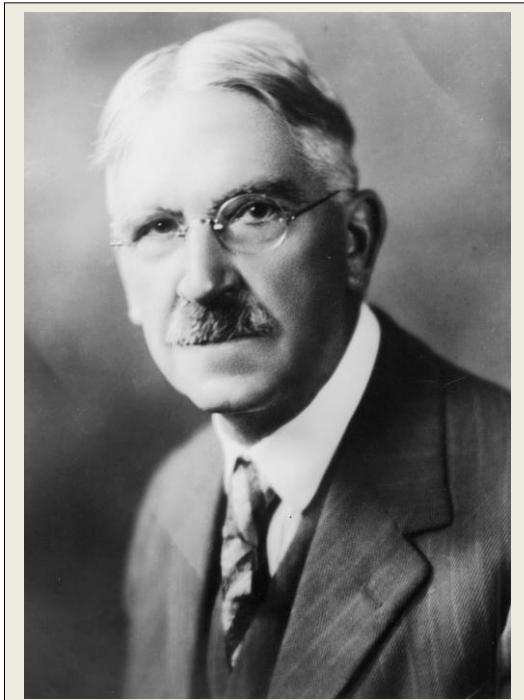
Bilderna ser dock **olika** ut på två avgörande punkter. I *Soviet Russia Today* syns texten ”Hotel” och texten ”Bristol” mycket tydligare än i *Arbejderbladet*. En slutsats man kan dra av detta är att det skulle ha funnits ett Hotel Bristol i Köpenhamn 1932.

Benämningen Konditori Bristol, som är det korrekta namnet, används inte konsekvent utan av och till talas det enbart om Bristol. Även ”wienercafé” och ”Café Bristol” förekommer. Detta underlättar inte förståelsen för hur förhållandet mellan Grand Hotel och Konditori Bristol ser ut. Effekten av dessa tvetydigheter blir att det är svårt att skilja på Grand Hotel och Konditori Bristol. Detta är en händelse som ser ut som en tanke. Kan inte författaren, en dansk, av artikeln i *Arbejderbladet* hålla ordning på Grand Hotel och Konditori Bristol hur skall då två utlänningar kunna göra det?

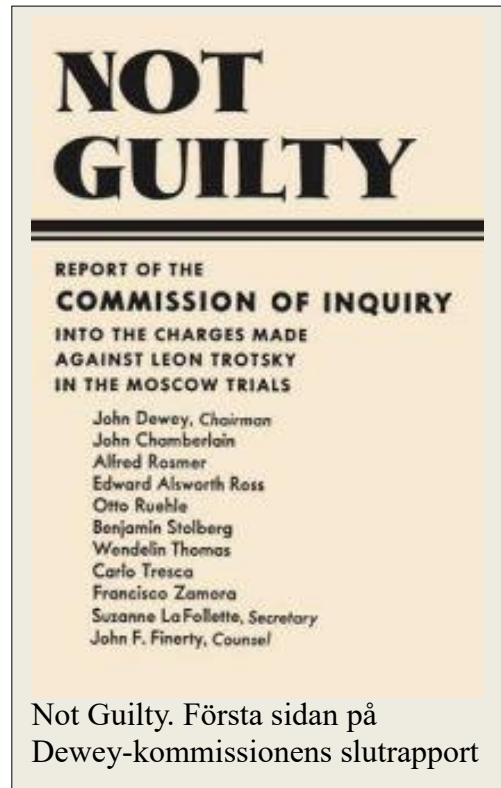
Högt tonläge. Att man som Friedrich Adler ifrågasätter domarna i Moskva medför ”dödligt

allvarliga konsekvenser för arbetarrörelsen och socialismen”. (ARB:7) Vi har tidigare noterat att Friedrich Adler kallas ”en galen mördare”. (ARB:7) Ingen vill väl skada ”arbetarrörelsen och socialismen” eller sitta i samma båt som ”en galen mördare”.

Deweykommissionen

John Dewey. 1859 - 1952. Liberal och pedagog från USA.

Not Guilty. Första sidan på Dewey-kommissionens slutrapport

Efter de två första Moskvarättegångarna i augusti 1936 och januari 1937 initierades under våren 1937 den så kallade [Dewey-kommissionen](#) under av ledning av [John Dewey](#), därav namnet, en känd liberal och pedagog från USA. Syftet med kommissionens arbete var att granska de anklagelser som hade riktats mot Leo Trotskij och hans son Leon Sedov under de två första Moskvarättegångarna där de pekades ut om ledarna för de som stod anklagade vid rättegångarna. Det var dessa två personer som ytterst låg bakom mord, mordförsök, terrorism, sabotage etc. Kommissionens arbete resulterade i tre förhör under 1937: i Coyoacán i Mexiko med Leo Trotskij och Jan Frankel (FLT), i New York och Paris. En sammanfattning och analys av dessa tre förhör sammanställdes i en rapport Not Guilty. Holtzmans vittnesmål i den första moskvarättegången granskades i detalj. Här läggs fokus på de vittnesmål som berör Hotel Bristol.

Paret Field, som hade ett trotskistiskt förflutet och var med på delar av Trotskijs resa från Prinkipo i Turkiet till Köpenhamn, vittnade på följande vis:

”Herr och fru Field intygade också att de bodde på Grand Hotel under sin vistelse i Köpenhamn och att det på samma gata som hotellet fanns en godisaffär, **men inte i direkt anslutning till hotellet, eftersom det fanns butiker mellan ingångarna till hotellet och godisaffären.** Fru Field uppgav att namnet på godisaffären var ”Bristol”. Herr Field kom inte ihåg namnet. (NY 8, 14-16, 54-55) Fru Field visades en kopia av *Soviet Russia Today* som framlades för den Preliminära Kommissionen (Exh. 16 II, Annex 3) och som visar vad som påstås vara ett fotografi av Grand Hotel och *Konditori* Bristol i Köpenhamn. Vittnet förklarade, att för henne verkade fotografiet vara manipulerat och visade inte på ett riktigt sätt relationen mellan Grand Hotel och Konditori Bristol som hon kom ihåg det. Hon förklarade att godisaffären låg längre från hotellet än vad som vad som framgick av fotografiet; även att det fanns en stor skylt över Grand Hotel som upptill hade en krona och att den skylten inte syntes tydligt på bilden. **Hon påkallade även**

uppmärksamhet till en svart fläck på fotografiet som hon sade dolde ett café som var anslutet till hotellet.” (NG:83-84, min fetstil)

Detta vittnesmål motsäger vad som framförs i *Arbejderbladet* och *Soviet Russia Today* enligt ovan, där de senare placerar Konditori Bristol närmare Grand Hotel än vad makarna Field gör. Vittnesmålet är oklart och motsägelsefullt. Fru Field använder uttrycket ”godisaffär” i stället för konditori. Hon placerar även ett café i direkt anslutning till Grand Hotel, dock inte Konditori Bristol.

Nästa vittnesmål lyder på följande sätt:

”(d) Två fotografier av *Konditori Bristol* och *Grand Hotel* har sänts till Kommissionen av A. Vikelsø Jensen i Köpenhamn. Dessa visar **en tidningskiosk och två affärer mellan konditoriet och hotellet** som på fotografiet ovan [avser fotografiet i *Soviet Russia Today*, se ovan] är svart. Även över ingången till hotellet finns en horisontell elektrisk skylt ”Grand Hotel” och mellan två stora fönster en ingång till kaféet som inte syns på fotografiet i *Soviet Russia Today*. (Ibid., S II, bilaga 7, b. c.)

Dessa två fotografier bekräftar herr och fru Fields vittnesmål angående sambandet mellan Grand Hotel och Bristol Café eller Konditori. **Jensen skriver emellertid till oss att 1932 var konditoriet, som han kommer ihåg det, beläget där de två butikerna är idag.**

(e) En skriftlig edlig försäkran (Köpenhamn) av A. Vikelsø Jensen, som uppger att han var medlem i den grupp socialdemokratiska studenter som bjöd in Trotskij till Köpenhamn. **Jensen hänvisar till en ritning över Konditori Bristol och Grand Hotel som publicerades i *Arbejderbladet* (organ för Kommunistpartiet, Köpenhamn) den 29 januari 1937, och som enligt honom fullständig felaktigt visar förhållandet mellan de två. Han uppger att ingången till konditoriet inte låg omedelbart bredvid tidningskiosken som visas mellan den ingången och ingången till hotellet, utan längre till höger, så att man för att komma till konditoriet var tvungen att gå igenom butikerna till höger som syntes från gatan.** Han säger att de två företagen sköttes helt separat trots att konditoriets ägare var hustru till hotellets ägare. På den tiden fanns det en dörr som förband hotellfoajén med konditoriets serveringsrum. Men den **användes främst av personalen på hotellet och endast sällan av gästerna.** Han säger att enligt hotellinspektören **skulle en normal person aldrig kunna förväxla de två företagen**, och därför skulle inget ”Hotel Bristol” kunna uppstå ur en sådan förväxling. 1936, säger han, flyttades konditoriet ett hus åt höger för att ge plats till tre butiker. (Ibid., S II, bilaga 6)

Denna skriftliga edliga försäkran verkar motsäga Jensens ovan citerade brev. Om kaféet 1932 låg där de två butikerna är idag, då måste butikerna, för att ligga mellan ingångarna till hotellet och kaféet, som både Jensen och paret Field uppgett, ha varit belägna framför kaféet.” (NG:91 -92, kursiv i originalet, min fetstil)

Det är helt riktigt att påstå ”Denna skriftliga edliga försäkran verkar motsäga Jensens ovan citerade brev.” Jensens vittnesmål kan sammanfattas på följande sätt.

1. Ingången till Konditori Bristol låg inte på den plats som uppges i *Arbejderbladet*, utan längre bort från ingången till Grand Hotel.
2. För att komma till konditoriet måste man gå igenom några butiker och dessa finns inte i *Arbejderbladets* skiss, som visar att man direkt från gatan kommer in i konditoriet.
3. Att det finns en förbindelse mellan Grand Hotel och Konditori Bristol som nästan enbart används av personal.
4. Det är omöjligt att förväxla de två företagen.

Med utgångspunkt från Jensens vittnesmål är det helt osannolikt att Holtzman skulle ha gått in i Konditori Bristol och därefter fortsatt genom den interna förbindelsen till Grand Hotel.

Det finns ingen beskrivning varken i rättegångsprotokollet, i *Arbejderbladet* eller i *Soviet Russia Today* hur Holtzman tog sig in i foajén på Grand Hotel där han mötte Sedov. Detta är av intresse eftersom de två sistnämnda framhåller hur nära Grand Hotel och Konditori

Bristol låg varandra med en intern dörr mellan de två etablissemangen (*Arbejderbladet*) eller gemensam ingång (*Soviet Russia Today*). Mot detta kan invändas att eftersom Holtzman redan var avrättad kunde företrädarna för dessa två publikationer inte ställa den frågan. Det finns fog för den invändningen och det leder oss till varför åklagaren i rättegången inte ställde den frågan. Antingen var han inkompetent eller så var han helt ointresserad av att säkerställa stödande sidobebvisning eftersom allt för många detaljer skulle kunna bli komprometterande framöver. Slutsatsen av ovanstående blir att *Arbejderbladets* och *Soviet Russia Today's* skrivningar syftar till att ge läsaren intryck av att det utan problem gick att komma in i foajén till Grand Hotel både via entrén till Grand Hotel eller Konditori Bristol. Vi skall dessutom komma ihåg att vad som framförs i dessa publikationer är **icke validerade påstående**. Dessutom motsäger vittnesmålet från Deweykommissionen av makarna Field och Jensen det som framförts i *Arbejderbladet* och *Soviet Russia Today* avseende lokaliseringen av Konditori Bristol i förhållande till Grand Hotel.

Deweykommissionen granskar noggrant under vilka omständigheter det var möjligt att träffa Trotskij i Köpenhamn och om Sedov träffade Holtzman i Köpenhamn:

”För det första har vi hans eget och Trotskijs vittnesmål att han inte var i Köpenhamn. För det andra har vi vittnesmål från fyra vittnen som uppger att de dagligen talade med honom [Sedov] i Berlin. För det tredje finns det vittnesmål från de personer som antingen talade med honom i telefon från Köpenhamn till Berlin eller hörde andra göra det. För det fjärde finns hans anteckningsböcker, examensprov och närvarobok från *Technische Hochschule*, vilka visar hans närvaro under denna period. För det femte finns hans pass som fullständigt bekräftar hans vittnesmål. För det sjätte har vi brev till hans mor, vilka klart visar att han inte var med henne. För det sjunde finns Trotskijs brev från den 3 december som genom sitt innehåll visar att Sedov inte hade träffat sina föräldrar i Köpenhamn. För det åttonde finns Natalia Sedov-Trotskijs vykort, poststämplat i Esbjerg den 3/12/32, som visar på samma fakta och som även nämner Trotskijs brev. För det nionde finns det uttalanden från personer som hela tiden var med Trotskij och kände Sedov vilka vittnar att de inte såg honom i Köpenhamn och att han inte var där. För det tionde har vi uttalandet från den åtalade Olberg att han och Sedov hade planerat att åka till Köpenhamn, men ”vår resa till Köpenhamn blev likväl inte utav” Och till sist finns Natalia Sedov-Trotskijs telegram till Herriot och det franska utrikesdepartementets telegram till konsulatet i Bern som sanktionerade ett visum för Sedov.” (NG:95-96, kursiv i originalet)

Därefter drar man följande slutsats:

”Vi anser därför att bevisen slutgiltigt bekräftar: (1) att Sedov inte var i Köpenhamn vid tiden för Trotskijs besök i denna stad; (2) att Holtzman inte träffade Sedov och inte gjorde sällskap med honom för att träffa Trotskij; (3) att Holtzman inte träffade Trotskij i Köpenhamn.” (NG:96)

Varför vittnade de åtalade falskt?

När det gäller Holtzman går det inte att svara på varför han ljög under rättegången. Han blev omedelbart skjuten efter rättegången, så det fanns inga möjligheter att ställa följdfrågor. Det går inte att utesluta att de snabba avrättningarna efter rättegångarna just syftade till att det inte skulle gå att ställa följdfrågor till de åtalade.

Det går att visa på en rad orsaker som leder till att åtalade lämnar falska vittnesmål. I detta sammanhang, Moskvarättegångarna, finns det anledning till att uppmärksamma en rad relevanta omständigheter.

Fysisk och psykisk tortyr är effektiva metoder att tvinga fram falska bekännelser. Båda dessa metoder förekom i riklig omfattning under Moskvarättegångarna.

Då det gäller fysiks tortyr beskriver [Stephen Cohen](#) tingens ordning på följande vis:

”Omkring 1937 hade de sovjetiska politiska fångelserna blivit platsen för de mest brutala fysiska tortyrmetoder, ständiga nedbrytande utfrågningar ('löpande bandet') som varade i veckor och otaliga godtyckliga avrättningar. Män och kvinnor, unga såväl som gamla, utsattes för brutala grymheter. Det var, sammanfattar en sovjetisk historiker, 'förmodligen det värsta bladet i rysk

historia'." (CBR:300)

Stephen Cohen, 1938 -
Professor från USA. Framstående kännare
av Sovjetunionen och Ryssland.

Psykisk tortyr är både subtilare och oftast mer effektiv än fysisk tortyr. Exempel på psykisk tortyr är långa häktningstider, isolering, tröttande förhör och hot både den åtalade själv och hans nära och kära. Om du erkänner så får både du och din familj behålla livet.

Andrej Vysjinski. 1883 - 1954.
Mensjevik fram till 1920.
Därefter bolsjevik. Åklagare
vid de tre moskvarättegångarna.

Nikolaj Muralov, 1887 - 1937
Ledande bolsjevik som deltog i
i revolutionerna 1905, februari
1917 och oktober 1917.

När åklagaren [Andrej Vysjinskij](#) förhörde [Nikolaj Muralov](#) den 25 januari 1937 under den andra Moskvarättegången belyser förekomsten av psykisk tortyr genom långa häktningstider och omfattande förhör:

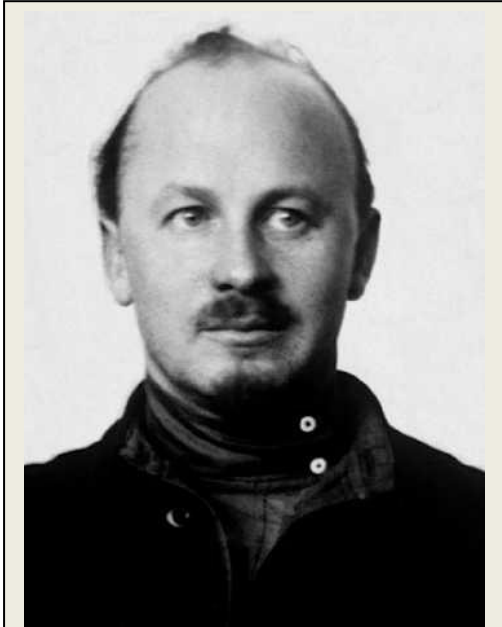
"Vysjinski: Det intresserar mig att veta, varför ni beslutat att giva sanningsenliga vittnesmål. Då jag studerar undersökningsprotokollen ser jag, att ni vid **en rad förhör** förnekade ert illegala arbete. Är det riktigt?

Muralov: Ja. Till den 5 december. Under **8 månader**." (P1937:171, min fetstil)

Vi ser att det krävdes ”**en rad förhör**” och att det tog ”**8 månader**” att bryta ned Muralov.

Ytterligare ett exempel på psykisk tortyr ger [Nikolaj Bucharin](#) i den tredje Moskvarättegången 1938. I sitt slutanförande den 12 mars 1938 säger han:

”Jag har suttit i fängelse under **mer än ett år**, och **vet** därför **inte** vad som händer i världen.”
(B:25, min fetstil)

Nikolaj Bucharin. 1888 - 1938.
Ledande bolsjevik. Enligt Lenin var han "hela partiets favorit".

Nikolaj Krestinskij. 1883 - 1938.
Tillhörde bolsjevikernas fraktion i det ryska socialdemokratiska partiet där han blev medlem 1903.

I detta fall består den psykiska tortyren lång häktningstid och isolering. Framtvingade bekännelser från anhängare är en annan form av psykisk tortyr:

”Under de följande två veckorna [under 1937] blev flera mindre framträdande bucharinister 'bearbetade' i polisens källare och deras 'bekännelser' överlämnades till Bucharin som ett slags 'psykisk tortyr'.” (CBR:295)

Bucharins erkännande förklaras på följande sätt:

”I själva verket gick han [Bucharin] till slut med på att delta i det groteska skådespelet för att rädda sin familj ...” (CB:3)

Även fast rättegångarna är väl regisserade föreställningar där de åtalade hade ett strikt manus att följa, finns det exempel då den åtalade faller utanför ramarna. En av dessa var [Nikolaj Krestinskij](#) som vid uppläsande av anklagelseakten den 2 mars 1938 förklarade sig oskyldig:

”ORDFÖRANDEN: Anklagade Krestinskij, erkänner ni er skyldig till de anklagelser, som rests emot er?

KRESTINSKIJ: Jag anser mig inte skyldig. Jag är inte trotskist. Jag har aldrig varit medlem av högerens och trotskisternas block, vars existens jag inte ens känt till. Jag har inte heller begått något av de brott som jag personligen anklagas för. Jag avvisar särskilt anklagelsen att jag skulle ha haft förbindelser med den tyska underrättelsetjänsten.

ORDFÖRANDEN: Bekräfta Ni de erkännanden Ni gjorde under förundersökningen?

KRESTINSKIJ: Ja, jag erkände vid förundersökningen, men jag har aldrig varit trotskist.

ORDFÖRANDEN: Jag upprepar frågan: Erkänner Ni er skyldig?

KRESTINSKIJ: Innan jag arresterades var jag medlem av Sovjetunionens kommunistiska parti

(bolsjevikerna) och det är jag fortfarande.

ORDFÖRANDEN: Erkänner ni att ni deltagit i spionagehandlingar och deltagit i terrorist-handlingar?

KRESTINSKIJ: Jag har aldrig varit trotskist, jag har aldrig tillhört högerens och trotskisternas block och har aldrig begått något enda brott.” (P1938:36)

Nästa dag tar Krestinskij tillbaka sitt nekande:

”KRESTINSKIJ: I går, under inverkan av en tillfällig genomträngande känsla av falsk skam, framkallade av stämningen i förhörsbåset och det smärtsamma intrycket som skapades av den offentliga framställningen av åtalet, som förvärrades av min dåliga hälsa, kunde jag inte förmå mig att berätta sanningen. Jag kunde inte förmå mig att säga att jag var skyldig. Och istället för att säga: 'Ja, jag är skyldig' svarade jag nästan mekaniskt: Nej, jag är inte skyldig'.” (P1938:157-158)

Om man skall tro Krestinskij, vilket man inte skall göra i detta fall, så kom han till insikt om sitt svekfulla beteende efter ha sovit på saken. Utan tvekan var det tal om mer hårdhänta metoder.

Arthur Koestler ger i sin roman från 1940 Natt klockan tolv på dagen en mer psykologiserande förklaring. Bokens huvudperson är den fängslade kommunisten Rubasjov. Han anklagas för de mest osannolika brott, som är oskyldig till. Han väljer dock att erkänna med motiveringen att han inte vill skada partiet och socialismen.

Korthuset rasar

Moskvas språkrör, *Arbejderbladet* och *Soviet Russia Today*, lyckas inte på ett tillfredsställande sätt placera Konditori Bristol i direkt anslutning till Grand Hotel. Inte heller stödjer paret Fields och Jensens vittnesmål inför Deweykommission Moskvas påståenden. Påståendena att utlänningar lättare blandar samman Grand Hotel med Konditori Bristol och att det skall ha funnits ett Hotel Bristol faller platt till marken. Jensens vittnesmål inför Deweykommissionen motsäger direkt Moskvas påståenden avseende placeringen av Konditori Bristol i förhållande till Grand Hotel. Oavsett om *Arbejderbladet/Soviet Russia Today* eller vittnena i Deweykommissionen Field/Jensen har rätt då det gäller placeringen av Konditori Bristol i förhållande till Grand Hotel eller möjligheten att utlänningar kan tro att Konditori Bristol är liktydigt med Grand Hotel eller att Hotel Bristol existerade 1932, så saknar detta relevans för att bedöma om Sedov och Holtzman träffade Trotskij i Köpenhamn i slutet av 1932. Försöken att få diskussionen att handla om det geografiska förhållandet mellan Grand Hotel och Konditori Bristol är ett villospår på samma sätt som att utlänningar inte kan skilja mellan ett hotell och ett konditori. För det första fanns inget Hotel Bristol i Köpenhamn 1932. Huvudfrågan i detta sammanhang är dock om Sedov och Holtzman över huvud taget befann sig i Köpenhamn senhösten 1932. Åklagaren, Vysjinskij, gör inga som helst försök att bevisa att Holtzman och Sedov var i Köpenhamn. Detta tas för givet. Däremot har Deweykommission lagt fram otvetydiga bevis för att Sedov inte var i Köpenhamn i slutet av november 1932.

Därmed plockas ett viktigt kort bort från korthuset, som därmed faller samman. Moskva-rättegångarna var skenrättegångar. När vi nu på några få rader kan konstatera att Holtzmans vittnesmål var falskt blir ju frågan: vad är vitsen med en detaljerad genomgång av *Arbejderbladet* och *Soviet Russia Today*. På det konkreta planet går det att visa deras argument inte håller för en närmare granskning. På ett mer allmänt plan ger det oss fingervisningar in i vår tid hur falska nyheter och propaganda utformas. Följande sex punkter kan urskiljas då Moskva utformar sin propaganda.

Propaganda och dessinformation

Skifta fokus. Undvika besvärande fakta. Istället för att försöka att leda i bevis att Holtzman och Sedov befann sig i Köpenhamn i slutet av 1932 förs omfattande resonemang kring det geografiska förhållandet mellan Grand Hotel och Konditori Bristol tillsammans med att Hotel Bristol betyder Grand Hotel.

Förnekanden. *Social-Demokraten* hade fel och Hotel Bristol existerade 1932.

Smutskasta budbäraren. Friedrich Adler framställs som en galen mördare.

Ej verifierbara påståenden. En radda med påstående om hur trotskister och hur utlänningar uppfattar ett konditori som ligger nära ett hotell.

Tvetydigheter och motsägelser. Exempelvis används inte benämningen Konditori Bristol konsekvent och genomgående.

Högt tonläge. Om man ifrågasätter domarna i Moskva går man mot arbetarklassen och socialismen.

Varför Hotel Bristol?

Hur kom det sig att Holtzman uppgav Hotel Bristol som mötesplats med Sedov. På den frågan finns det inte klart och entydigt svar. Närmast till hands ligger att den sovjetiska hemliga polisen, NKVD, slarvade. Bilden i *Soviet Russia Today* ger en fingervisning. Bilden är tagen under dygnets mörka timmar och de två ord som syns tydligt är orden Hotel och Bristol som dock avser två olika inrättningar. Kan det vara så att NKVD-agenterna inför rättegången 1936 hade i uppdrag att hitta ett ställe i Köpenhamn som skulle kunna utpekas som mötesplats mellan Sedov och Holtzman? Agenterna var ute då det var mörkt och såg då de två orden Hotel och Bristol. Dessa två ord sammansattes till Hotel Bristol! För att stödja detta presenterades den suddiga bilden. En annan förklaring är att Holtzman visste att det hade funnits ett Hotel Bristol i Köpenhamn innan revolutionen 1917 hade och det var detta han hänvisade till i sitt vittnesmål. NKVD slarvade och kontrollerade inte Holtzmans uppgift.

Orsaken till terrorn

I slutet på 1920-talet startade byråkratklasen/nomenklaturen (det översta skiktet inom stat, parti och företag) i Sovjetunionen sin kontrarevolution genom tvångskollektiveringar och forcerad industrialisering. Syftet var att knäcka det motstånd som fanns bland NEP-kapitalister, bönder och arbetare och upphöja sig själv som oinskränkt härskande klass. Arbetare och bönder gjordes till rättslösa lönearbetare. Detta möttes med våldsamt motstånd från dessa grupper. Ingenstans i det sovjetiska samhället gick det öppet att diskutera detta. Inga demokratiska fri- och rättigheter existerade. Endast ett parti var tillåtet; kommunistpartiet. Inom det korrupta och toppstyrda kommunistpartiet var det givetvis omöjligt med en fri och demokratisk diskussion.

De våldsamma klassmotsättningarna, byråkratklassen mot arbetarklassen och bönderna, som slår in i kommunistpartiet är den grundläggande förklaringen till den stora terrorn i Sovjetunionen på 1930-talet. Detta kan preciseras på följande sätt:

1. En härskande klass, byråkratklasen, slår vakt om sina privilegier.
2. Maktkamp inom den härskande klassen.
3. Bolsjevikerna såg sig själva som en elit, förtrupp, som visste bäst även om man var i minoritet. Den härskande fraktioner inom partiet visste allra bäst.
4. Bolsjevikernas erfarenheter från illegaliteten före maktövertagandet 1917 och inbördeskriget efter maktövertagandet bidrog till att lyfta fram våldet som en metod att lösa motsättningar och därmed förpassades mer demokratiska metoder till garderoben. Bolsjevikerna ansåg att våldet var ett naturligt sätt att lösa meningsmotsättningar.

5. I Sovjetunionen saknades grundläggande demokratiska fri- och rättigheter vilket medförde att det saknades förutsättningar för demokratiska diskussioner och beslut.
- Arne Nilsson 2019-04-18

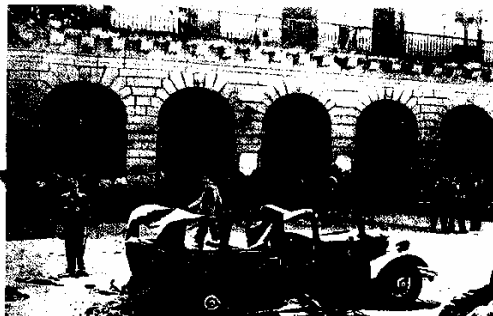
BILAGA 1

Social-Demokraten

FRIHED - LIGHED - BRODERSKAB

59,497 Ekopl.

København, Tirsdag den 1. September 1936

EN BOMBE FALDT Et Billede fra Operasfryernes Bombardement af Træn. I Bugingen i Baggrunden u
Læserne gænkende Byens Reddelse fra et Billede i Sørgi-Omnibussen. I den Bom
den her øjensynlig vores tilkæmte Røghed, Regeringstroppeves Moedmarter, men den er allige selvst lide u
tiden af.

Iruns civile Befolkning flygtet til Frankrig. Ny Sensation i

**Oprørerne truer med at bombardere Byen.
Men Angrebet lader vente paa sig.**

AGENCE HAVAS' særlige Korrespondent meddeler fra Spanien at Oprørsløvmaskiner har nedkastet Flyveodler over Iran og meddelte, at Byen vil blive lagt i Aske i Dag af Oprørernes Armler. Flyvemaskiner og Krigsmasker. Byens Borgmester anmoder om at træde de fornødne Foranstaltninger.

Kun Mænd, der er rede til at ofre deres Liv, maa være i Irui.

Byens Autoriteter har derfor anordnet Indbyggere som vil deltage ved det hyldede Bæltes Kæde afslutning i Frankrig. Hvermand skal bære et Bælte med en smykkegjort Kl. 1.30

Nat stod omkring 600 Menneker opstodende i stor Spænding de Lømlinde som skydsomlind befandt Revolutionen i den Grænse Den gamle Ordre var dog på sit fald og kun en Mand værd i Irui som er rede til at ofre deres Liv. Krigen mellem Marguerite har endelig set sin ende. (Fortsættes Side 7)

Social-Demokraten

[illegible]

Ny Sensation i Moskvaprocessen

Det i 1917 nedlagte Hotel Bristol paa Raadhuspladsen
genopstaar i 1936 i Moskva.

[illegible][illegible]

Gellmann fortæller, at siden han er blevet
 advokat har de endel ved tilfældet været
 i lag med to andre, der i Skidslunde
 har en længere Samside gået af

De nordiske Lande stiller Forslag om at styrke Folkeforbundet

Forbundet skal bevæge udenforstaaende Stater til Indtræden.
Afrustningsbestræbelserne skal rationaliseres.

De økonomiske og militære Aftaler til Forhindring af Krig gøres effektive.

Henvendelse fra det danske Udenrigsministerium med Tilslutning fra Sverige, Norge og Finland.

SOM SVAR paa det Danske Folkeforbundets har fremsat om fra de enkelte Medlemmestater at modtage Forslag om Rengøringer i Folkeforbundets Organisation og Virksomhed, har det danske Udenrigsministerium i Gaar sendt Folkeforbundet en Rengøringsplan, der i Realiteten er et vidtrækkende Forslag om Reorganisation, og som har Tilslutning fra de tre andre nordiske Lænder: Sverige, Norge og Finland.

Forslaget, der aaleedes fremtræder som Forslag fra det samlede Norden, gaar ud paa, at Fællesne Forbund skal strykes, dels ved at udvide Forbundet til om overhovedet muligt at omfatte alle Stater og rationelt hense afgrænsningsbetjente, dels og ikke mindst — ved at gøre Kristiansden Bekjendtgørelse effektiv gennem Organisasjonen af de Magtfulde, Fællesforbundet, naar der ved Fællesopretningen.

Vi gæmper i Hovedstad Undersøgelsesministeriets Skrivelse, der er afsluttet til Fællesforbundet Generalsekretariatet.

Ingen Ændring af Forbunds-
pagten, men effektiv Udførelse
af dens Principer.

Ved Cirkulærbekendtgørelse af 7. Juli 1938 har de Medlemmer den danske Regering Folketoldningsforanstaltningen Ønske af 4. Juli 1938 og anmodet om at erholde de Følgende, som den danske Regering meddelte sinde Anledning til at stille i Hensind til nævnte Ønske.

De pågældende spørgsmål har været drøftet ved et Møde af de 4 nordeiske Landes Udenrigsministre i København den 20. August 1935, og de 4 Udenrigsministre konkluderede, at der var nøge med Hensyn til Hovedsagssagerne.

Fredsbrudets Konstatering
skal betragtes som enstemmig, selv om Fredsbryderne stemmer imod.

[illegible]

20 Mine- arbejdere dræbt.

Indtil er fremdraget 14 Lig.

Buchsum, Måndag, (A.B.)
I en af Middelalderstadenes "Lothrin-
guses Gæsteb" holdes der i Middags
en Ekspedition.
Tilfældt er der fremdraget 24 Lys, og
i Månd savnes endnu og man ønsker
beskræftiget som dødt. 26 Middelalderstaden
blev, og i disse er allerede af-

... .. by the of

Omkring Processerne i Moskva:

Trotskist-Løgn afsløret: „BRISTOL“ eksisterer!

Opsigtvækkende Dokumentation, der beviser Rigtigheden af de under Processerne i Moskva fremkomne Afsløringer af Trotskisternes kontrarevolutionære Virksomhed overfor Sovjet-Statens og dens Ledere

UNDER Processen sidste Aar i Moskva mod Kamenjef og Sinorjef udtalte et Vidne, at han efter Aftale var truffet sammen med Trotskis Sø Dødt i Hotel „Bristol“ i København. Af hele Verdens trotskistiske og socialdemokratiske Presse blev denne Udtalelse brugt som Bevis for, at alle under Processen fremkomne Afsløringer var legnagtige, idet man påstod, at der ikke eksisterede noget Hotel „Bristol“ i København. Det gør der imidlertid, hvilket Redaktør Martin Nielsen beviser i et Forord, som han har skrevet til en Pjece om Kamenjef-Sinorjef-Processen, skrevet af den engelske Socialdemokrat D. N. Pritt. Pjeceen udkommer om fem Dage paa Arbejderforlaget, og da vi mener, at de i Forordet fremkomne Afsløringer er af stor Interesse for den danske Arbejderoffentlighed, bringer vi med Arbejderforlagets Tilladelse nedenfor Forordet i dets fulde Ordlyd — og dermed er atter en af Trotskisternes og de ledende Socialdemokraters Løgne afsløret med Had og Haar.

I Anledning af den netop nu påbegyndte Højesteretsproces i Moskva mod Pjotakov, Budok m. fl., leder „Socialdemokraten“ for 24. Januar II. Internationale Formand, Louis de Broglie, og dens Sekretær, Fr. Adler, fremstillet følgende Udtalelse:

„Det til nu gennem den engelske Presse af Anklageskriftet kendte vedrørende Kamenjef, Sinorjef, Serbriakov — de andre Anklagede er et fuldstændigt ukendt — især, at Anklagen beror paa Utrædigheder og simpelthen er en ny Skæppe i Udryddelsesforlaget med de gamle Bolscheviker“.

Ort i „Socialdemokraten“ for 25. Januar nævnes var højtidelig trotskistiske Færdigheder, Hr. Ernst Christianssens, en lille Pjece af uoplyst Pjece om Kamenjef-Processen i Moskva, der i den engelske HIDA som „Forordet Materialer“ udkommer er udsendt til Arbejderbevægelsens Tillidsmand, og som nu for Tilfældet i passende Udvalgte er udsendt til offentlig Forhandling.

Da nu Arbejderforlaget udsender den af den eneste engelske Advokat og Medlem af det „Socialistiske Arbejderparties“ Parlamentarier, D. N. Pritt, forfattede Redegørelse for Sinorjef-Kamenjef-Processens Førelse, som Dr. Pritt i Modsigelse til Fr. Adler personlig overværede, og da store Dele af Adlers Pjece henkæfter sig med at „reklamerer“ Dr. Pritts nærmeste juridiske og lovlige vurderende Fremstilling, gaa jeg ud fra, at det ikke kan anses for pantsættende, at jeg kort i det efterfølgende beskræfter mig lidt med Fr. Adler og hans „Argumenter“, saa meget mere som jeg dermed ogsaa har bekræftet mig med Hr. Ernst Christianssens og hans Færdigheder i at afsløre og afbryde de falske og dødsdømmende Spil med disse for Arbejderbevægelsen og Socialismen så dødelige alvorlige Bedrøvelser.

HVEM ER FR. ADLER?

Fr. Adler, der som bekendt er Generalsekretær i II. Internationale, mener i den af HIDA her i Landet udsendte Pjece at være værdigt kaldet til at kritisere og retfærdiggøre Sovjet-Unionen, og det af to Grunde: For det første siger han i sin Pjece, der er forment som et „sædvanligt Brev“ til Georg Dimitroff:

„Jeg bemærkede at Dr. O. G. Georg Dimitroff, fordi jeg tillige ogsaa har været Færdigheder, der paa sine Hænder om, at han er mere tilfreds med sin egen Gang end de andre tilfreds med sin egen Gang. Han har ingen Læse- eller Erfarings fra en Proces, der paa sig har et Død. For ham var det under Tilfældet, som processen lige

Friedrich Adler.

saa selvfølgelig som for mig, da jeg stod for Udvalgte, at fremstille sin personlige Overbevisning og uden nogen Indflydelse.“

Op for det andet mener Fr. Adler sig kompetent til at kritisere og skamme Sovjet-Unionen, fordi han er — „Sovjetven“! Han siger derom i HIDA's Pjece:

„Jeg er stolt Modstander af revolutionær Kamp mod Sovjetunionen! Jeg forsvarede for fire Aar siden, da Udvalgte for Nalins økonomiske Eksperiment var langt stærkere, end det Offentlige, at det russiske Socialdemokrati maatte bringe det store Offert, idet det bekendt sig til en Politisk, der gik ud paa at tolerere det bolscheviske Regime.“

— Saa ved vi altsaa hvem Fr. Adler er! Han runder lige med Helten fra Rigsdagsvaldet i Leipzig, og han vil have Abramovitj til at „tolerere“ det bolscheviske Regime!

Det er hans egen Presentation, og den kan jo ikke siges at lide af fuldt Beskedenhed! Hr. Ernst Christianssens præsenterer ham for Socialdemokratiske Læsere paa følgende Maade:

„Fr. Adler, Sekretæren for Socialistisk Arbejder-Internationale og en af de rangrygtede Ledere af det hollandske Socialdemokrati“.

HVORFOR FR. ADLER I 1916 STOD ANKLAGET FOR UDBETALINGEN BETTEN?

Det man ikke har glemt Fr. Adler nu at have en saa udmærket Omstændighed i det danske Socialdemokrati. (Hvad angår det) har den ikke altid været Tilfældet! Fr. Adler er Sø af Løgn og Socialisten

Viktor Adler, det østrigske Socialdemokratis Grundlægger og mangeaarige udsatte Fører.

Da Verdenskrigen i 1914 brød ud, hørte Sonnen Fr. Adler til den Kategori af Arbejderførere, der tabte både Hovedet og Trøen paa Arbejderbevægelsens Evne og Vilje til at føre revolutionær Kamp mod Krigen og Kapitalismen. Han tabte derfor enhver Perspektiv og hævdede i individuel Desperation:

Den 26. Oktober 1916 skød Fr. Adler paa en Café i Wien den østrig-ungarske Statsminister, Grav Stürgkh, og det er altsaa denne Dåd han henlyder til i ovennævnte Citat, hvor han ligestiller sig med Georg Dimitroff.

Den Gang var det Lenin og de russiske Bolscheviker, der sammen med Liebknecht og Luxemburg og Venstrefløj i Alverdens Arbejderbevægelse, der førte Kampen for Adlers Liv, uden blot et eneste Øjeblik at godkende hans individuelle terroristiske Handling, som alle Marxister paa det skarpeste forlænte. Det var da ogsaa første Gang en ledende Marxist henvendte sig til individuel Terror. Men Arbejderbevægelsens Venstrefløj forstod hans Motiver, uden derfor at godkende dem, og derfor kæmpede den for hans Frihed, der indtraf i November 1918 sammen med den tyske og østrigske Revolution, i November, den Revolution, der

sammen med de russiske Arbejderes Revolution i November 1917 var et værdigt Svar fra Arbejderklassens Side til Fr. Adler paa hans udsatte Tro til Arbejderes revolutionære Kampkraft.

„KUN EN SINDSSYG KAN HAVE FULDFORET DENNE UDAAD!“

Derimod forstod den „officielle“ Arbejderbevægelse straks med alle Midler at rydde Fr. Adler af sig efter Attentatet. Typisk derfor var det danske Socialdemokratis Ledelse og „Socialdemokraten“ i København, hvori Hr. Ernst Christianssens nu præsenterer Adler som „en af det østrigske Socialdemokratis rangrygtede Ledere“.

Som nævnt foretog Adlers Attentat den 26. Oktober 1916, og allerede den 28. Oktober 1918 havde „Socialdemokraten“ i København sin „Død“ over Attentatmanden færdig. Den var fuldstændig og er altsaa ikke kedelig at læse i Dag. Domfældelsen bekræftede af Trykkeren Fr. Stumpfer, der skrev en meget stor Artikel, der af Bladets daværende Redaktør, afledte Fr. Borge, blev leveret Bladets Læsere i stort typografisk Udtryk.

Jeg kan selvsagt ikke gengive Artiklen i sin Ordlyd, men maa nøjes med nogle Citater, der ogsaa tilstrækkeligt viser Gangen i den:

„Den Mennekeskeds Tragedie, som vi siden Mordene i Serajev har gennulevet, har med Vandrigheden i Wien maalt et Højdepunkt, som selv den vidste Pankas ikke havde formået at udmale sig. Den østrigske Ministerpræsident, Grav Stürgkh er død, og den Haand, som ramte ham, var Fr. Adlers Haand“. „Den, som er blevet truffet eller haaret, som alle Trykhaand og Østlige Arbejdere hænger ved i Enighed og Ærefrygt, det er vor Vilhelms Adler, en værdig Morder, uhykelig Fader“.

Fr. Adler var værdig, da han foretog sin skæbnelige Dåd. „Kan en værdig kunde føde den Tanke at rette sit Mordsværd mod Grav Stürgkh“? Og netop fordi det driller sig om en udmærket Vandrighed, vil den ingen politiske Følger faa. „Kan en Vandrighed kan derfor have fuldt ud...“ Den eneste Løsning er Vandrighed.

Jeg gaar ud fra, at dette er Tilstrække-

Saaledes ser „Bristol“ ud i Dag. Man bemærker til venstre paa Billedet Grand Hotel, der paa det Tidspunkt, der refereres til under Processen, gennem en lang Tid i Forbindelse med „Kamituri Bristol“, af hvilken Grand Ullendingsen opstodte „Bristol“ som værende et Hotel.

SIDE 8

Kgl. Enhver, der tvivler, kan paa det kongelige Bibliotek læse Socialdemokraten for 25. Oktober 1916.

Jeg skulde ikke have fremdrægt dette Dokument fra Historiens Glemte, saafremt ikke Fr. Adler selv i sit Smædeskrift, netop paa Baggrund af dette Attentat havde fremsat sig selv som rangerende lige med Dimitroff, og dennes Opræden under Processen i Leipzig, og saafremt ikke Socialdemokraten og Hr. Ernst Christiansen nu havde præsenteret os Fr. Adler som en Mand uden Lyde og Røg, og derfor som selve det personificerede socialistiske Sandhedsvidne i Spørgsmaalet om Sovjet-Unionen og den proletariske Justits.

FR. ADLERS „BEVISELIG FALSK FORKLARING UNDER PROCESSEN I MOSKVA“

Denne Fr. Adler har altiaa nu taget sig for i en Pjece paa 32 smaa Sider at „bevise“, at Sinojev-Kamenjef-Processen var

en „Retakomedie“, der ikke paa noget Punkt afvikler sig fra Middelalderens Kæsterprocesser, og meget lidt fra Nazisternes Reteprosais.

Gennemlæser man nu Fr. Adlers Pjece, bliver der som „Bevis“ for alle hans Paastande og Postulater i Virkeligheden kun to „Argumenter“ for hans Paastand om bevislig falsk Forklaring tilbage.

Det første „Argument“ er den Gang paa Gang tilbageviste Paastand om, at Menzjefvikloren Abramowitsch, som fastslaaet i den store Menzjefvikloren, ikke skulde have været i Sovjet-Unionen i Sommer 1928, og det andet „Argument“ er den af Københavnsk Trotskister, først i Socialdemokraten, senere i Verdenspressen lancerede Paastand om, at den i Sinojev-Kamenjef-Processen anklagede og dømte Golsmann er „afvunget“ en „bevislig falsk Forklaring“ om i Efteraaret 1932 paa Hotel „Bristol“ i København at have haft en Samtale med Trotski Sen Sedof.

HVORDAN EN LØGN BLIVER TIL, OG HVORDAN DEN SENERE BRUGES!

I Følge den officielle Protokol fra Sinojev-Processen og citeret i Adlers Pjece udtalte den anklagede Golsmann under det offentlige Forhør:

„Jeg aftalte med Sedof, at jeg skulde komme til København i Løbet af et Par Dage og tage ind paa Hotel „Bristol“, hvor vi skulde mødes. Jeg gik lige fra Baggrunden over til Hotellet, hvor jeg traf Sedof i Foyeren, Ca. Kl. 10 Formiddag, og vi blev der til ca. Kl. 12.“

„Til dette siger Adler bl. Kl. 12.“

Dette Hotel „Bristol“, hvor Golsmann i Følge Tiltalsanalen skal have truffet Trotski Sen, findes virkelig opført i Bådeker for Danmark fra før Krigen, som Nr. 1 blandt Københavns færdige Hoteller. Man rejsebøgerne fra Thien efter Krigen

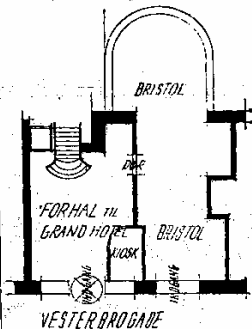
mangler det, idet Hotellet er revet ned i 1917 og ikke senere opbygget.

Ud fra denne Paastand, der er leveret Adler og andre af københavnske Trotskister, fordi disse havde noget at skjule, opbygger han nu hele sin „Bevisforhale“ op om, at alle Tilsagnelser er afprøvede af Anklagede!

Men Paastanden om det ikke eksisterende „Bristol“ i København med holdt Blod rendt ud i Verden af Trotskister „til Trods for, at „Bristol“ i hvert Fald op til den allerførste Tid har været Samlingsstedet for saavel danske som internationale Trotskister i København!

Ingen vil bestride, at det gamle Hotel „Bristol“, der laa paa Raadhuspladsen blev nedlagt i 1917 og ikke senere genoprettet, men

„BRISTOL“ ligger et Minut fra Københavns Hovedbanegaard

Kortskitse over „Grand Hotel“ og „Bristol“ som de saa ud i Aarene 1925-36, indtil „Bristol“ ved Ombygningen blev flyttet længere ned mod Colbjørnsensgade. Man bemærker Døren i Baggrunden, der forbandt Hotellet med Caféen.

I Mistankeliggenheden af Sovjet-Unionen og den proletariske Justits er indtilfældigt i højere Grad end Fr. Adler de københavnske Trotskister og deres Hjelpeere d'Herrer Ernst Christensen og Hugo Jørgensen, der ikke kun have været uvidende om de ovenanførte Kendsgerninger, men som i deres grænseløse Had mod Sovjet-Unionen har saa en Læghed til paa det alvorligste at mistankeliggøre den og den proletariske Justits, og stille deres egne smaa Personer frem i Rampelyst.

— Der er kun Grund til at beklage, at vore Undersøgelser først nu har ført til at konstatere den afgørende Kendsgerning: At „Café Bristol“ var de københavnske Trotskisters Samlingssted.

Først paa Baggrund af denne Kendsgerning naar saavel Fr. Adlers Smædeskrift som Dr. Pritts Rødgørde deres virkelige Værdi.

København, Januar 1937.

MARTIN NIELSEN.

Dræbt af Lastbil

Den Dræbtes Hustru reddede sig i sidste Øjeblik.

HOLSTEBRO, Torsdag (RD).

I Aftes ved 8-Tiden, da den 56-aarige Arbejdsmand H. P. Hansen, Laubede i Ejling, sammen med sin Hustru til Fods passerede en smal Udgangsgang mellem en Sædribe mellem Ejling og Ejbjerg, blev han ramt af et Lastautomobil, som kom kørende bagfra og førtes af Vognmand P. Sørensen, Vunderup. Han blev dræbt paa stedet, lastautomobil det lykkedes Hustruen, der gik nogle Skridt foran, at bringe sig i Sikkerhed, inden Lastautomobillet naaede hende.

Nakskov

Arbejdsmændenes Forbund

Nakskov, Afd. A, afholder

ordinær Generalforsamling

Søndag den 31. ds. Kl. 9 Formiddag i Forsamlingsbygningen.

Dagsorden:

1. Beretning.
2. Regnskab.
3. Valg af Formand.
4. Valg af Bestyrelse.
5. Valg af Revisor og Kontrolrevisor.
6. Valg af Fanebærer.
7. Indkomne Forslag.
8. Eventuelt.

Umiddelbart efter Forbundets Generalforsamling afholdes Generalforsamling i Arbejdsløshedskassen. Gyldig Medlemsbog skal forevises ved Indgangen.

Bestyrelsen.

Odense

PETER Carlsen

vil altid have den Klædning, De ønsker. Kom og se Lageret af færdigt Tøj, og De vil finde det, De søger. Afbetaling indrømmes. Kongensgade 19.

Esbjerg

Køb Blomster og Kranser

fra Gartneriet, Jernvej 55, N. Svendsen. Køb Wienerbrød og Kager i

Horsens

Installationsforretningen

„Lyset“

Laur. Petersen, aut. Installatør. Torvet 10.

Altid prima friskslaget Kød- og Slagterifald samt Pølser. ALTID HILLIGSTE DAGSPRISEN. Nic. Rasmussen. Tlf. 1012. Smødegade 32. Tlf. 1012.

Aalborg

Østerbros Kaffebær

Østerbrogade 18

4 Stk. Smørbrød 45 Øre

KUL Koks Briketter

Tørst Bøgebrænde

Alt leveres til billigste Pris. Paa større Leveringer ydes Rabat. TILS. PEDERSEN, DANMARKSGADE 22. Tlf. 4160. Aalborg.

Nørresundby

Paa alle

HABITTER

Herre- og Drengetrakker

gives der fra

15%-50% Rabat

- Bemærk Vinduene! -

CHR. JUNG

Vestergade 6 - Nørresundby

Tegn Abonnement

D.A.F. Nørresundby

Generalforsamling

afholdes Tirsdag den 2. Februar Kl. 7 1/2

i „Parken Hus“.

1. Protokol og Beretning.

2. Regnskab og Statistik.

3. Opstilling af 5 Hjelpeere-medlemmer, Revisor og Bladrepræsentant.

4. Forslag til Stemmeudvalg.

5. Valg af Kandidater til Kommunevalgene.

6. Forslag og Bevillinger.

7. Eventuelt.

Bestyrelsen.

DER ER UDSALG

Kjoletoj, Uldvarer, Tæpper, Sengetøj, Børnekonfektion, Regnfrakker, Kvallttsvarer til Spotpris. Ekstra 10 pCt. paa ikke nedsatte Varer

K. BLIKSTED

NØRRESUNDBY

Källor

- [GJ] Gustav Johansson, *Trotsky och trotskismen*, Arbetarkulturs Förlag – 1937. Finns även på: https://www.marxistarkiv.se/sverige/skp-v/g_johansson-trotsky_och_trotskismen.pdf
- [FA] *The Witchcraft Trial in Moscow*, Friedrich Adler 1936, <https://www.marxists.org/archive/adler-friedrich/index.htm>
- [NG] *Not Guilty, Report of the Commission of Inquiry into the Charges Made Against Leon Trotsky in the Moscow Trials*, Third Printing September, 2008 by Ishi Press in New York and Tokyo. Finns i svensk översättning: https://www.marxistarkiv.se/klassiker/trotsky/om_trotsky/icke_skyldig-dewey-kommissionens_slutrapport.pdf
- [P1936] *Sanningen om processen mot De sammansvurna terroristerna i Moskva*. Det enda autentiska materialet om rättegången mot det terroristiska trotsky-sinovjevsk centrum, augusti 1936, Stockholm 1936, FÖRLAGSAKTIEBOLAGET ARBETARKULTUR https://marxistarkiv.se/sovjet/stora_terrorn/moskvaprocessen_1936.pdf
- [B] https://www.marxistarkiv.se/klassiker/bucharin/bucharins_sista_brev_och_tal.pdf
- [CBR] https://www.marxistarkiv.se/klassiker/bucharin/om_bucharin/cohen-bucharin_och_ryska_revolutionen.pdf
- [P1937] *PROCESSEN mot det sovjetfientliga, trotskistiska centrum*. Behandlat av Sovjetunionens Högsta Domstols Militärkollegium 23-30 januari 1937. Fullständigt stenografiskt referat. FÖRLAGSAKTIEBOLAGET ARBETARKULTUR. Finns även på: https://www.marxistarkiv.se/sovjet/stora_terrorn/moskvaprocessen_1937.pdf
- [FLT] *Fallet Leo Trotsky*. https://www.marxistarkiv.se/klassiker/trotsky/1937/fallet_leo_trotsky.pdf
- [CB] https://www.marxistarkiv.se/klassiker/bucharin/om_bucharin/cohen-att_bevaras_for_evigt.pdf
- [P1938] https://espressostalinist.files.wordpress.com/2014/02/1938-moscow-trial-report-of-court-proceedings-of-the-case-of-the-anti-soviet-e28098bloc-of-rights-and-trotskyites_.pdf
https://www.marxistarkiv.se/klassiker/bucharin/om_bucharin/cohen-att_bevaras_for_evigt.pdf
- [SD] *Social-Demokraten*. Bilaga 1 (nedan)
- [ARB] *Arbejderbladet*. Bilaga 2

Lästips

Avdelningen [Terrorn på 30-talet](#) innehåller ett stort antal dokument, och böcker/artiklar om Moskvarättegångarna och ”den stora terrorn” i Sovjet under åren 1936-38.

Se även Trotskys radiotal [Jag vågar mitt liv](#) (från 9 februari 1937), där han bl a kommenterar påståendena om Hotell Bristol, och Leon Sedovs [Rödbok om Moskvarättegången](#).

För den som vill veta mer om hur man framtvingade erkännanden kan det vara lärorikt att läsa Arthur Londons [Bekännelsen](#). Den handlar om den s k Slånskýrättegången i Tjeckoslovakien 1952. Författaren var en av de åtalade, som till skillnad från de som dömdes vid Moskvarättegångarna överlevde och frigavs. Han kunde därför nedteckna vad som hade hänt och beskriver i detalj de metoder som användes under förhören.